

## บทที่ 5

### สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาการมีส่วนร่วมของครูในการวางแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียนในอำเภอโป่งน้ำร้อน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้ปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา อำเภอโป่งน้ำร้อน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 ใช้เกณฑ์สัดส่วนของเกรจซี่ และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, p. 608) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 153 คน โดยแบ่งจำนวนกลุ่มตัวอย่างตามแบบการแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของครูในการวางแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการเตรียมการวางแผน ด้านการจัดทำแผน ด้านการปฏิบัติตามแผน และด้านการประเมินผลตามแผน จำนวน 38 ข้อ ลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ เครื่องมือนี้ผู้วิจัยนำไปหาความเที่ยงตรง โดยเสนอผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน พิจารณาเพื่อให้ข้อเสนอแนะแก้ไขปรับปรุง และนำไปทดลองใช้กับครูผู้สอนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ และค่าความเชื่อมั่น ปรากฏว่ามีค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง .47 - .91 และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .97 ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูล โดยเก็บแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง จำนวน 153 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 การวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อทดสอบสมมติฐานใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ( $\bar{X}$ ) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ( $SD$ ) การทดสอบค่าที ( $t$ -test) และวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One - Way ANOVA)

#### สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ สรุปสาระสำคัญของผลการศึกษาดังต่อไปนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของครูผู้สอนในสถานศึกษา อำเภอโป่งน้ำร้อน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 จำแนกประสบการณ์สอน และขนาดโรงเรียน ปรากฏผล ดังนี้

1.1 ครูผู้สอน จำแนกตามประสบการณ์การสอน เป็นครูที่มีประสบการณ์การสอนมาก จำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 35.9 และเป็นครูในสถานศึกษาที่มีประสบการณ์การสอนน้อย จำนวน 98 คน คิดเป็นร้อยละ 64.1

1.2 ครูผู้สอน จำแนกตามขนาดของโรงเรียน เป็นครูผู้สอนโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 12.4 โรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 91 คน คิดเป็นร้อยละ 59.5 โรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 28.1

2. การมีส่วนร่วมของครูในการวางแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียนในอำเภอโป่งน้ำร้อน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปน้อยได้แก่ ด้านการเตรียมการวางแผน ด้านการจัดทำแผน ด้านการปฏิบัติตามแผน ด้านการประเมินผลตามแผน

3. การมีส่วนร่วมของครูในการวางแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียนในอำเภอโป่งน้ำร้อน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 ที่มีประสบการณ์การสอนมาก และประสบการณ์การสอนน้อย โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้น ด้านการจัดทำแผน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ( $p < .05$ )

4. การมีส่วนร่วมของครูในการวางแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียนในอำเภอโป่งน้ำร้อน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 ที่จำแนกตามขนาดของโรงเรียน ด้านการเตรียมการวางแผน โรงเรียนที่มีขนาดเล็กมีค่าเฉลี่ยมากกว่าโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ( $p < .05$ ) และ ด้านการประเมินผลตามแผน โรงเรียนที่มีขนาดเล็กมีค่าเฉลี่ยมากกว่าโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ( $p < .05$ )

## อภิปรายผล

การอภิปรายผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเลือกกล่าวถึงประเด็นสำคัญที่ค้นพบจากการศึกษาตามความมุ่งหมายของการวิจัย กรอบความคิด และสมมติฐานของการวิจัย ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. การมีส่วนร่วมของครูในการวางแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียนในอำเภอโป่งน้ำร้อน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 ตามลำดับความสำคัญในด้านการเตรียมการวางแผน การจัดทำแผน การปฏิบัติตามแผน และการประเมินผลตามแผนนั้น โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 ต้องดำเนินงานตามนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานให้บรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่กำหนดไว้ และสถานศึกษาให้ความสำคัญเกี่ยวกับการทำงานแบบมีส่วนร่วมซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการจัดการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ทำให้ผู้บริหารส่งเสริมให้คณะครูมีส่วนร่วมในการวางแผนการปฏิบัติงานของโรงเรียนซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกฤษฎา โอภาสวัฒนา (2538, หน้า 102) อธิบายว่า ผู้บริหารโรงเรียนในฐานะของ

ผู้นำหรือหัวหน้าของหน่วยงาน มีหน้าที่ควบคุมการปฏิบัติงานของบุคลากรในหน่วยงานให้บรรลุตามภารกิจหน้าที่และจุดมุ่งหมายของหน่วยงาน เพื่อให้สามารถดำเนินงานได้ตามเป้าหมาย จึงต้องมีการวางแผนขึ้น ซึ่งในการวางแผนผู้บริหารจะมีบทบาททุกขั้นตอน ปราณี แพรเพ็ชร (2545, หน้า 47) ที่พบว่าบุคลากรที่ร่วมจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีต้องมีความรู้ ความเข้าใจในการวิเคราะห์ข้อมูล กำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมายของโครงการและต้องรู้จักวิธีเขียนโครงการให้เป็นไปได้ในทางปฏิบัติ หากบุคลากรไม่มีความรู้ความเข้าใจและไม่ให้ความร่วมมือในการจัดทำแผนการดำเนินงานก็จะล้มเหลว โรงเรียนก็ไม่มีกรอบหรือทิศทางในการปฏิบัติงานที่ชัดเจน และสอดคล้องกับงานวิจัยของพงษ์ศักดิ์ อันทรินทร์ (2546, หน้า 107) ศึกษาการมีส่วนร่วมของครูในการวางแผนปฏิบัติการประจำปีในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของครูในการวางแผนปฏิบัติการประจำปีในภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านสามารถอธิบายได้ดังนี้

1.1 การมีส่วนร่วมของครูในการวางแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียนในอำเภอโป่งน้ำร้อน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 ด้านการมีส่วนร่วมในการเตรียมการวางแผน จะเห็นได้ว่าความสำคัญของการเข้าร่วมประชุมปรึกษาหารือเพื่อพัฒนาการวางแผน เพื่อทำความเข้าใจและเห็นความสำคัญของการวางแผน และร่วมเป็นคณะกรรมการวางแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียนนั้นสำคัญมาก ซึ่งการจัดทำแผนมีขั้นตอน ดังนี้ คือ ขั้นตอนแรก เป็นการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อให้ได้สภาพปัจจุบัน ปัญหา ความต้องการจำเป็นและข้อบกพร่องที่จำเป็นต้องปรับปรุงแก้ไข ทั้งด้านประสิทธิภาพของการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ คุณภาพของผู้เรียน จุดมุ่งหมายของการศึกษา รวมทั้งศักยภาพของบุคลากรในโรงเรียน ขั้นตอนที่สอง เป็นการจัดลำดับความสำคัญของปัญหาตามความความจำเป็นเร่งด่วนตามลำดับ โดยพิจารณาดังนี้ คือ เป็นงานที่อยู่ในอำนาจหน้าที่เป็นงานวิชาการซึ่งเกี่ยวกับการเรียนการสอน เป็นแผนงานสำคัญ เป็นปัญหาสำคัญต้องปรับปรุงแก้ไข เป็นปัญหาที่มีความพร้อมด้านทรัพยากรที่นำมาแก้ไข และเป็นนโยบายตามความประสงค์ของโรงเรียน ขั้นตอนที่สาม เป็นการจัดทำแผนงานและโครงการ ซึ่งในแต่ละแผนงานต้องนำโครงการมาผสมผสานกันและให้พอเหมาะกับงบประมาณ เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมาย และขั้นตอนสุดท้าย เป็นการนำแผนและโครงการเสนอต่อที่ประชุมครูอาจารย์ เพื่อขอความเห็นชอบและสนับสนุนการดำเนินงาน และรับทราบในการมอบหมายงานในขั้นปฏิบัติการ ซึ่งสอดคล้องกับสมนึก สิงโตน้อย (2544, หน้า 99) พบว่าการเตรียมการวางแผนโดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับพวงรัตน์ เกสรแพทย์ (2548, หน้า 23) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการวางแผนไว้ว่าเป็นการเตรียมการด้านต่างๆ เพื่อให้การวางแผนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบด้วยการจัดองค์การวางแผน การจัดตั้งคณะกรรมการวางแผน การพัฒนาความรู้ ความเข้าใจและทักษะด้านการวางแผน และการวิเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการของโรงเรียน

1.2 การมีส่วนร่วมของครูในการวางแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียนในอำเภอโป่งน้ำร้อน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 ด้านการจัดทำแผนตามระดับความสำคัญ เนื่องจากการมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย การมีส่วนร่วมในการเขียนงาน/โครงการ ร่วมกำหนดมาตรการหรือทางเลือกในการแก้ไขปัญหามีความสำคัญอยู่ในระดับมาก ซึ่งขั้นตอนการจัดทำแผนควรมีดังนี้ คือ การศึกษาวิเคราะห์ปัญหาที่โรงเรียนประสบอยู่ การจัดลำดับความสำคัญของปัญหา การศึกษาวิเคราะห์ และคาดคะเนด้านปริมาณทรัพยากรที่มีอยู่และที่คาดว่าจะได้ในอนาคต การกำหนดนโยบายของโรงเรียน การศึกษาวิธีการจัดทำแผนการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน การวิเคราะห์แผนงาน โครงการ การจัดทำงบประมาณ การจัดสรรและการใช้ทรัพยากร สอดคล้องกับสมนึก สิงโตน้อย (2544, หน้า 104) พบว่าการวางแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียนประถมศึกษาที่เข้าร่วมโครงการปฏิรูปการศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษา จังหวัดกำแพงเพชร อยู่ในระดับมาก ครูผู้สอนมีส่วนในการคัดเลือกโครงการที่มีการปฏิบัติมากเป็นอันดับแรก รองลงมาได้แก่ การประชุมครูในโรงเรียน เพื่อจัดการทำแผนปฏิบัติการและประชุมชี้แจงคณะทำงาน เพื่อจัดทำโครงร่างของการวางแผนปฏิบัติการประจำปี ปราณี แพร่เพชร (2545, หน้า 48-49) พบว่า ปัญหาที่พบมากที่สุด คือ การจัดสรรงบประมาณให้สอดคล้องกับความต้องการและความจำเป็นของงาน/โครงการ และการปรับแผนงานให้เหมาะสมกับสภาพปัจจุบัน ปัญหา และสอดคล้องกับงานวิจัยของวอร์เรน (Warren, 1974, pp. 35-61 อ้างถึงใน ชีระวุฒิ คำรักษ์, 2541) ได้วิจัยเกี่ยวกับการปฏิบัติในการส่งเสริมครูประจำการ พบว่า คณะครูควรมีส่วนร่วมในการวางแผน และเสนอวิธีการเพื่อส่งเสริมครูประจำการด้วย พร้อมทั้งกำหนดโครงการให้เหมาะสมกับความต้องการที่จะนำไปใช้

1.3 การมีส่วนร่วมของครูในการวางแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียนในอำเภอโป่งน้ำร้อน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 ด้านปฏิบัติตามแผนตามระดับความสำคัญเนื่องจากการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามปฏิทินปฏิบัติงาน/โครงการ ร่วมประชุมกับคณะกรรมการการวางแผนงานเพื่อพิจารณาความก้าวหน้า ปัญหาและอุปสรรคของงาน/โครงการและร่วมกันปรับแผนปฏิบัติการประจำปีเพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายเร่งด่วน หรือความจำเป็นในการเปลี่ยนแปลงประจำปีนั้นอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าครูนอกจากจะทำหน้าที่หลักคือจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนแล้วต้องรับภาระงานที่เกี่ยวข้องกับงาน/โครงการหรือกิจกรรมสนับสนุนการเรียนรู้อื่น ๆ ของโรงเรียนด้วยจึงทำให้ครูมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามแผนอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับชวรงค์ วงศ์ศรีทา (2540, หน้า 91) พบว่า เมื่อพิจารณากระบวนการนำแผนปฏิบัติการประจำปีไปปฏิบัติตามทัศนคติของครู อยู่ในระดับมากทุกด้าน ชีระวุฒิ คำรักษ์ (2541, หน้า 87) อธิบายว่า การที่ครูได้รับการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการวางแผนปฏิบัติการ

ประจำปีของผู้บริหาร ทำให้แม้จะมีประสบการณ์ต่างกัน จะไม่เป็นอุปสรรคในการให้ครูเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียน โดยการให้ครู ได้รับการพัฒนาด้านความรู้ความเข้าใจในกระบวนการวางแผนและจัดทำกรอบการปฏิบัติงานอย่างชัดเจน ทิพรต์น์ เสมสันทัต (2546) ศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของโรงเรียน สังกัดสำนักงานการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมจังหวัดชลบุรี โดยภาพรวมพบว่า มีการดำเนินงานตามกระบวนการวางแผนของโรงเรียนอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับสมชาย สุขผึ้ง (2547, หน้า 86) ที่เห็นว่า กระบวนการให้ความรู้ โดยการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการในเรื่องกระบวนการวางแผนสามารถให้ความรู้แก่นุคลากรอย่างเท่าเทียมกันและทำให้ครูมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการประจำปีอยู่ในระดับมาก

1.4 การมีส่วนร่วมของครูในการวางแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียนในอำเภอโป่งน้ำร้อน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 ด้านประเมินผลตามแผนด้านการประเมินผลตามแผนอยู่ในระดับมาก การติดตามประเมินผลควรติดตามผลการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ โดยการติดตามทั้งระหว่างการทำงาน ตาม โครงการในแต่ละขั้นตอน และเมื่อการปฏิบัติงานสิ้นสุดลงทั้ง โครงการ ขึ้นต่อไปเป็นการรายงานความคืบหน้าของโครงการและกิจกรรมว่าบรรลุเป้าหมายหรือไม่ และสุดท้ายคือ การประชุมเพื่อวิเคราะห์ปรับปรุงข้อบกพร่องแล้วนำไปดำเนินการจัดทำแผนในรอบปีต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับทิพาวดี เมฆสวรรค์ (2540, หน้า 38) ได้เสนอว่าการประเมินผลการปฏิบัติงานจะประสบความสำเร็จได้ต้องอาศัยการจัดให้มีผู้เกี่ยวข้องตั้งแต่ผู้บริหารระดับสูงจนถึงเจ้าหน้าที่ในองค์กรระดับล่างได้มีส่วนร่วมรวมถึงสาธารณชนทั่วไปเพื่อจะได้รับทราบและให้การสนับสนุน โท จินากุล (2550, หน้า 63) พบว่าการมีส่วนร่วมของครูในการวางแผนปฏิบัติการประจำปี ของโรงเรียนในอำเภอขลุง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต 2 ด้านการประเมินผลตามแผน ตามระดับความสำคัญ เนื่องจากการมีส่วนร่วมของครูในการติดตามการปฏิบัติงาน/ โครงการตามแผนร่วมการจัดประชุมสัมมนาสรุปผลการปฏิบัติงานประจำปี และการมีส่วนร่วมประเมินผลเมื่อเสร็จสิ้นการดำเนินการตามแผนนั้น อยู่ในระดับมาก

2. การมีส่วนร่วมของครูในการวางแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียนในอำเภอโป่งน้ำร้อน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์ โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ( $p < .05$ ) ยกเว้นด้านจัดทำแผนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ( $p < .05$ ) ทั้งนี้เพราะว่าครูที่มีประสบการณ์การสอนน้อยย่อมมีความรู้ ทักษะในการปฏิบัติงานด้านการวางแผนปฏิบัติการประจำปีน้อย จึงทำให้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามแผนงาน/ โครงการน้อยกว่าครูที่มีประสบการณ์สอนมากกว่า ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุจริต ผลมาก (2536, หน้า 134 อ้างถึงใน สมชาย สุขผึ้ง, 2547) พบว่าครูที่มีประสบการณ์การสอน 5 - 10 ปี และมากกว่า 10 ปี ถือว่ามีประสบการณ์การทำงานพอสมควร เมื่อประสบปัญหาที่มีอยู่ใน

สถานศึกษาแล้วมีการพัฒนาปรับปรุงตัวเองหาแนวทางแก้ไขปัญหาด้วยตัวเองได้ตลอดเวลา ส่วนครูที่มีประสบการณ์สอนต่ำกว่า 5 ปี ถือว่ามีประสบการณ์น้อยเมื่อประสบปัญหาในสถานศึกษาทำให้ขาดประสบการณ์แก้ไขปัญหาด่าง ๆ เพราะอยู่ในขณะกำลังพัฒนาตัวเองให้เข้าอยู่ในสภาพของสถานศึกษา และสอดคล้องกับยูนี บุรณ โกศล (2544, หน้า 103) พบว่าประสบการณ์ ต่ำกว่า 10 ปี กับผู้ที่มีประสบการณ์ ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ( $p < .05$ )

3. การมีส่วนร่วมของครูในการวางแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียนในอำเภอโป่งน้ำร้อน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ( $p < .05$ ) ยกเว้นด้านเตรียมการวางแผน ด้านประเมินผลตามแผน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ( $p < .05$ ) โดยด้านเตรียมการวางแผน มีการเตรียมวางแผนดีกว่าโรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดใหญ่ และด้านประเมินผลตามแผน มีการประเมินผลตามแผน ดีกว่า โรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดใหญ่ เช่นเดียวกัน เพราะโรงเรียนขนาดเล็กมีจำนวนบุคลากรน้อย จึงมีความสัมพันธ์อันดีต่อกัน ซึ่งนำไปสู่การร่วมมือกันในการทำงาน ซึ่งโรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดใหญ่ มีจำนวนบุคลากรมากส่งผลถึงความสัมพันธ์ส่วนบุคคลทำให้การร่วมมือกันในการทำงาน และมีโครงสร้างในการบริหารงาน ซับซ้อนกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก เป็นการยากที่จะมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานร่วมกัน ซึ่งสอดคล้องกับสงบ ลักษณ์ (2535, หน้า 74) ได้กล่าวว่า การวางแผนต้องสอดคล้องกับระบบการทำงานของโรงเรียนเนื่องจากโรงเรียนแต่ละโรงเรียนไม่เหมือนกัน มีสภาพความพร้อมที่แตกต่างกัน ไม่ว่าด้านบุคลากรและทรัพยากรอื่นๆ และตัวผู้บริหารโรงเรียนด้วย สนอง ปานเชียงวงษ์ (2542, หน้า 108) พบว่าสภาพปัญหาการวางแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน การประถมศึกษา อำเภอทุ่งฝน จังหวัดอุดรธานี ที่มีขนาดต่างกัน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ( $p < .05$ ) พงษ์ยา ธรรมพิทักษ์พงษ์ (2547, หน้า 108) พบว่าปัญหาการวางแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 2 เมื่อจำแนกตามขนาดสถานศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ( $p < .05$ )

### ข้อเสนอแนะ

#### ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ด้านเตรียมการวางแผน ผู้บริหารสถานศึกษาควรตั้งคณะกรรมการวางแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียน และเชิญผู้ที่เกี่ยวข้องประชุมปรึกษาหารือ เพื่อพัฒนาการวางแผนการศึกษา สภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการของโรงเรียน

2. ด้านการจัดทำแผน ผู้บริหารสถานศึกษาควรประชุมบุคลากร เพื่อร่วมกันวางแผน โดยเน้นให้คณะครูทุกคนมีส่วนร่วม โดยการแต่งตั้งให้เป็นคณะทำงานของสถานศึกษาอย่างทั่วถึง ในการจัดลำดับความสำคัญของปัญหาและความต้องการของโรงเรียน เพื่อจะได้ร่วมกันจัดลำดับความสำคัญของงาน โครงการ

3. ด้านการปฏิบัติตามแผน ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ครูได้มีส่วนร่วมในการพิจารณา ในการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี โดยมีการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบในการปฏิบัติงานของบุคลากร ทุกฝ่ายให้ชัดเจน และเหมาะสมกับงานรวมทั้งประสบการณ์และความถนัดของบุคลากร ควรดำเนินงานให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ และเป็นไปตามระยะเวลาที่กำหนด ผู้บริหารควรมอบหมายหน้าที่ รับผิดชอบในการติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่องเพื่อเป็นขวัญและกำลังใจให้ผู้ปฏิบัติงานและ ช่วยแก้ปัญหาระหว่างการดำเนินงาน

4. ด้านการประเมินผลตามแผน ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดให้ครูได้มีความรู้ทักษะ ในด้านการติดตามประเมินผลแผนงาน/ โครงการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการมีส่วนร่วมในการจัดทำ เครื่องมือในการประเมิน และการมีส่วนร่วมให้ครูได้ร่วมประชุม สัมมนา สรุปผลการปฏิบัติงาน ประจำปี รับทราบความก้าวหน้า และจุดเด่น จุดด้อย เพื่อจะได้นำผลการประเมินมาวิเคราะห์เพื่อ เสนอแนะปรับปรุงและเป็นแนวทางในการวางแผนปฏิบัติการให้ดียิ่งขึ้น

#### ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัญหาการปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียนในอำเภอโป่งน้ำร้อน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 โดยการทำวิจัยในเชิงคุณภาพ
2. ควรศึกษาปัจจัยเกื้อหนุนต่อการมีส่วนร่วมของครูในการวางแผนปฏิบัติการประจำปี ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2
3. ควรศึกษาปัญหาการประเมินผลตามแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2